

”Patienterna mår ju så mycket bättre”

Årets hematologisjuksköterska har upplevt en revolution inom vården för blodcancersjukdomar.

– Jag är så tacksam att ha fått jobba under den här tiden, säger Caroline Eng.

Text: Gunilla Eldh Foto: Anna Hållams

DEN 15 JANUARI har Caroline Eng arbetat 45 år som sjuksköterska och till våren tänker hon gå i pension. Som kronan på verket har hon nu fått utmärkelsen Årets hematologisjuksköterska 2023.

– Jag är väldigt hedrad och glad över att få den här utmärkelsen, och det är så roligt för oss allihop, hela teamet här på hematologen. Det är ju vi tillsammans som skapar detta – duktiga läkare och trygga sjuksköterskor som kan patienternas sjukdomar och vet vad vi pratar om.

Idag ingår sex sjuksköterskor och två undersköterskor i teamet.

– Och sen har vi ju alltid några läkare i gång, varav en är ansvarig för våra dagvårdspatienter.

SÅ HAR DET inte alltid varit. I mitten av 90-talet fick Caroline Eng frågan om hon ville starta en dagvårdsverksamhet för hematologpatienter på Länssjukhuset Ryhov i Jönköping.

– Då var jag ensam och mottagningen var bara ett rum för både behandling och expedition. Jag fick själv gå till möbelförrådet och hämta mig ett skrivbord och ställa in en säng.

Det visade sig snart att en stor del av vården kunde göras polikliniskt. Tidigare hade patienterna varit inneliggande för blodtransfusioner och cellgiftbehandlingar.

– Vi satte dropp med cellgiftskurer och så gick de hem med det här droppet i två dygn. De fick ju ett nytt liv när de kunde komma till mottagningen för behandling och sedan gå hem.

Sedan dess har de nya läkemedlen inneburit en revolution, inte minst när det gäller en diagnos som myelom.

– När jag började visste man att genomsnittsoverlevnaden var ungefär tre år. Nu har jag följt myelompatienter i 15–20 år och de har inte bara överlevt, de har ett gott liv.

NÄR MABTHERA KOM i mitten på 90-talet var Caroline Eng först i Jönköping med att ge det till lymfompatienter.

– För patienter med kronisk myeloisk leukemi, KML har Glivec helt förändrat livet. Förr var ju allogen transplantation enda chansen till bot. Nu kan till och med en del patienter sluta med tyrosinkinashämmare och vara botade.

– Med CAR-T-celler och bispecifika antikroppar kan vi ge våra patienter mycket mer hopp. Och framför allt mår de ju så mycket bättre. Många kan fortsätta jobba och bara komma in för att få sina behandlingar.

FÖR CAROLINE ENG har framgångarna med de nya behandlingarna inneburit att hon har en helt annan relation till sina patienter idag.

– Eftersom vi har dem nära oss hela tiden så lär vi känna dem, följer med när de gifter sig och får barn, en del när de får barnbarn. Många uttrycker det som att personalen nästan känns som deras andra familj. De känner sig trygga hos oss och då har vi väl ändå kommit långt, säger hon.

Prognosen för patienter med kronisk myeloisk leukemi, —>

Caroline Eng på Länssjukhuset Ryhov i Jönköping, är utnämnd till Årets Hematologi-sjuksköterska 2023 av Blodcancerfonden och HEMSIS, föreningen för hematologi-sjuksköterskor i Sverige.

– Jag är väldigt hedrad och glad över att få den här utmärkelsen, och det är så roligt för oss allihop, hela teamet här på hematologen, säger Caroline Eng, Årets hematologisjuksköterska 2023.

→ KML, har också förbättrats radikalt under Caroline Engs tid som hematologisjuksköterska.

– KML-patienterna har fått ett nytt liv. Förr visste man att fick man KML så kommer en blastkris och då var stamcellstransplantation enda alternativet, men nu finns det ju tabletter och en del kan till och med sluta med läkemedel och ha ett bra liv.

Även efter allogena stamcellstransplantation är prognosen idag betydligt bättre än när behandlingen var ny.

– Det är ju fantastiskt att se att en del blir botade.

NÅGOT SOM BETYTT mycket för att kvalitetssäkra vården är införandet av standardiserat vårdförlopp som numera finns för flera blodcancerdiagnoser, menar hon.

– Och tack vare att våra läkare är flexibla så har vi inga väntetider. Är det patienter som behöver komma in så klämmer vi in dem trots att det egentligen inte finns lediga tider.

Ibland får hematologpatienter ändå vänta på behandling även i Jönköping.

– Det beror på att det saknas patologer som kan analysera provsvaren. Det är en flaskhals, inte bara här i Jönköping utan i hela landet. Hematologpatienter är tappra men att vänta på diagnos och behandling kan ju vara rena tortyren.

De senaste två åren har Caroline Eng arrangerat kursdagar i hematologi för regionens sjuksköterskor. Närmast blir det ett tvådagarsprogram där hematologer, narkosläkare och röntgenläkare föreläser.

– Vi är väldigt tacksamma för att regionen gör det möjligt för det kostar ju en del.

Regelbundna möten med industrin är också viktigt

Hematologpatienter är tappra men att vänta på diagnos och behandling kan ju vara rena tortyren.

för att hänga med i den snabba utvecklingen inom läkemedel, menar hon.

– Det kommer så många nya läkemedel inom blodcancerområdet och det är oerhört viktigt att vi sjuksköterskor känner till risker för biverkningar och vet vad vi ska tänka på, säger Caroline Eng.

TILL VÅREN GÅR HON i pension och ser fram emot ett friare liv och mer tid för barn och barnbarn, men erfarenheterna som hematologisjuksköterska bär hon med sig.

– Jag är så tacksam att ha fått jobba under den här tiden.

När hon ser tillbaka på sitt yrkesliv är det bara en period som hon helst vill glömma – pandemin.

– Det var ett inferno för våra patienter som ju är så infektionskänsliga. Än är det inte över men det känns ändå bättre nu med vaccin och antiviral behandling. Den som har en kronisk blodsjukdom behöver ju vara försiktig men man ska ju inte behöva sluta leva. ■